

22.6.2009

PIR-2009-R-18-531

Sammatin tila
N.N.
Sammatintie 36
34110 LAKIALA

Viite / Hänvisning

Ympäristölupahakemus Dnro PIR-2005-Y-399-113, 23.4.2009

Asia / Ärende

YVA-LAIN 6 §: N MUKAINEN PÄÄTÖS YVA-MENETTELYN SOVELTAMISESTA SAMMATIN TILAN LAAJENNUSHANKKEESEEN

N.N hakee Pirkanmaan ympäristökeskukselta ympäristölupaa laajentaa nykyisiä Sammatin tilan eläinsuojia yhteensä 400 lypsylehmän sekä 350 nuorkarjan eläimen eläinsuojiksi.

Sammatin tila RN:o 2:84 sijaitsee Ylöjärven kaupungin Metsäkylässä Viljakkalantien ja Parkanon radan välisellä alueella. Tilalla on nykyisin eläinsuojissa paikkoja 180 lypsylehmälle ja 155 nuorelle eläimelle kahdessa eläinsuojassa. Lietteiden varastointitilaa on nykyisin yli 7000 m³. Tila tuottaa maitoa, ternisonneja ja lihaa.

Laajennuksessa rakennetaan hiehoille kasvatustila, lypsylehmille toinen halli ja 630 m³:n katettu lietesäiliö sekä rehusiilo. Laajennuksen jälkeen lietettä muodostuu yhteensä noin 14–15 000 m³ vuodessa. Sammatin tilan neljän säiliön (5000 m³) ja kuivalantalan (2000 m³) lisäksi lietesäiliötilaa vuokrataan edelleen muualta.

Lannan levitysalan tarve kasvaa 207 hehtaarista 304 hehtaariin. Levitysalaa on 20 kilometrin säteellä tilasta, ja levitys on mahdollista etäämmällekin.

Levityslohkojen lähialueella on paikoin paljon asutusta. Levityksessä kokeiltiin vuonna 2008 multaamista, minkä todettiin vähentävän huomattavasti hajuhaittaa asutukselle. Lanta on mullattu viimeistään viiden tunnin sisällä levityksestä. Suurin osa lietteestä sijoitetaan suoraan peltoon.

Hankesuunnitelman mukaan lietemäärä pihapiirissä ei muuttuisi, ja hajuhaitta tilan ympäristössä ei siten lisääntyisi levityssopimusten ja etäsäiliöiden vuoksi. Lietteen kuljetusten lisääntyminen lisää hajuhaittaa tilan lähellä ajoittain. Kuljetusreitillä toistuvat ohiajonaikaiset hajuhaitat ovat paikallisten kokemuksen mukaan lyhytaikaisia, alle minuutinpituisia, jaksoja. Levitysaika ja sen aiheuttama liikenne lisääntyvät kesälevityksen myötä.

Kaikki nurmelle levitettävä lanta levitetään multaamalla, ja muutaman vuoden kuluessa pintalevitys kevättöidenkin yhteydessä loppunee. Samoin syksyllä levitettävä lanta mullaan, vaikka lohko kynnettäisiinkin myöhemmin. Peltolevityksessä noudatetaan ympäristötuen ja ympäristölainsäädännön ehtoja mukaan lukien vuokrapellot.

Tila on selvittänyt taloudellisia mahdollisuuksia käsitellä laajennetun tilan lietteitä joko ensisijaisesti lietteen separoinnilla tai biokaasutuksella. Separointi saattaisi mahdollistaa kiintoaineen myynnin lannoitteeksi muualle esimerkiksi yli 100 kilometrin päähän.

Lypsylehmät ovat koko vuoden sisätiloissa, ja osa nuorkarjasta laiduntaa osan vuotta. Liette johdetaan eläinsuojista suoraan valutuksella, ja myöhemmin mahdollisesti rakennettava hieho- ja umpilehmätilassa lanta käsiteltäisiin kuivalantana. Eläinsuojan pesuvedet ja puristenesteet johdetaan lietesäiliöihin.

Pystymallinen rehutorni aiheuttaa tilan ympäristöön melua. Hankesuunnitelman mukaan tornien käyttö yhtä aikaa ei lisäisi melua olennaisesti. Vaihtoehtoisesti tornit olisivat käynnissä eri aikaan, ja niiden meluaika olisi pidempi. Rehutornien purku on käytössä muutama tunnin päivittäin.

Tilan liikenne kasvaa oleellisesti hankesuunnitelman mukaan. Liete- ja tuorerehukuormia on laajennuksen jälkeen noin 750 kuormaa kuorma-autolla ja traktorilla. Lietekuljetuksia on talvella 4–6 vuorokautta ja keväällä/kesällä 15 vuorokautta noin 5–10 minuutin välein Tila on tien ensimmäinen talo Viljakkalantieltä.

Tila sijaitsee kaavoittamattomalla haja-asutusalueella. Lähin asunto on 200 metrin etäisyydellä.

Tila ei sijaitse pohjavesialueella. Alue on liitetty vesijohtoverkkoon. Lähin vesistö on Sorvajärveen laskeva oja 200 metrin etäisyydellä. Lannan levitysalueiden lähellä saattaa sijaita kaivoja tai vesistöjä.

Hankkeesta vastaavan arvion mukaan vesistöjen pilaantumisvaara ei tilan ympäristössä kasvaisi, mutta riski lietteen levityksen virheille matkalla ja levityspaikoilla sekä lietteen ympäristökuormitus kasvaisivat.

Tilalla on perinteinen katajaketo, jolla laidunnetaan edelleen.

ASIAN KÄSITTELY

Vireilletulo

Pirkanmaan ympäristökeskuksen ympäristölupaosasto toimitti ympäristölupahakemusasiakirjat 5.5.2009 YVA-lain 6 §:n mukaista tulkintaa varten yhteysviranomaiselle.

Kuuleminen

Hankkeesta vastaava on ympäristölupahakemuksessa esittänyt perustelunsa, miksi YVA-menettelyä ei tarvita. "Nähdäksemme ympäristövaikutusten arviointia ei tarvita, koska YVA-asetuksessa 716/2006 6§ ei mainita asetusta sovellettavan lypsykarjaan, eikä muihin nautoihin. Lisäksi muiden eläinten määriä ei voi soveltaa sellaisenaan vastaavina lantamäärinä, koska muiden eläinten jätteet ovat huomattavasti ravinteikkaampia kuin lypsykarjan. Lisäksi, kuten tästä hakemuksesta käy ilmi, toiminnan luonne ei merkittävästi muutu verrattuna siihen että tuotantoyksiköitä olisi useita hajallaan. Varsinkin etelässä A-B tukialueilla lypsykarjojen määrä ja on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmeninä, mikä kehitys edelleen jatkuu. Myös valtakunnallisesti nautojen määrä on vähentynyt 2000–2007 noin 10 % (Tilastokeskus). Lypsylehmien määrä väheni 2006–2007 noin 4 %, mikä oli aiempaa vähemmän. Koska lietettä levitetään ja rehua korjataan kuitenkin tietyltä alalta

/lehmä, keskittyminen ei tarkoita ravinnekuormituksen kasvamista vaan ennemmin liikennemäärien kasvua. Entiset nauta- ja sikatuottajat maatalan lähistöllä usein ottavat oman lopettamisensa jälkeen muiden tuottajien lantaa vastaan ja tuottavat rehua kasvavalle tilalle. Toisaalta kasvuun ja keskittymiseen liittyy myös tuotannon itsensä tehostuminen joka ainakin Sammatin tilan tapauksessa on tarkoittanut maitomäärän tuottamista aiempaa pienemmällä rehumäärällä eli tuotannon hyötysuhdetta parantamalla. Tämän vuoksi emme katso hankkeen muodostavan poikkeuksellista ympäristöriskiä. Eläinten järkevän hoidon toteuttamiseksi emme näe vaihtoehtona sijoittaa osaa toiminnoista ympäristön kannalta merkittävälle etäisyydelle nykyisistä rakennuksista. Sika- ja broileritiloilla tämä on pienemmän työsidonnaisuuden vuoksi helpommin mahdollista. Näin ollen YVA-menettelyssä vaihtoehtoina olisivat tuotannon pitäminen ennallaan nykyistä ympäristölupaa vastaavana ja nyt haettu tuotannon kasvattaminen. Menettelyn sijaan pyrin esittämään lupahakemuksessa mahdolliset riskit ja niiden hallitsemiskeinot kattavasti".

Tilaa ei tulla todennäköisesti laajentamaan nyt ilmoitetusta. Seuraavan viiden vuoden aikana toteutetaan suunniteltu laajennus.

Ylöjärven kaupunki/ympäristöpäällikkö 22.6.2009 ei esitä hankekuvauksen perusteella ympäristöasioiden käsittelyä YVA-lain mukaisessa arviointimenettelyssä.

YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Pirkanmaan ympäristökeskus päättää, että N.N. Sammatin eläinsuojien laajennushankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettyihin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa lain mukaan vaikutusten merkittävyttä yksittäistapauksessa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Sammatin tilan eläinsuojien laajennushanke ei ole YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelossa mainittu eläinsuojahanke (tietyt sikalat ja kanalat kuten 3000 sikaa tai 60 000 kanaa). Laajennushankkeen eläinmäärän lanta aiheuttaa kuitenkin laskennallisesti ravinnekuormituksen, joka vastaa noin 60 prosenttia YVA-asetuksen hankeluettelon eläinsuojien ravinnekuormituksesta. Laajennushanke ja nykyinen toiminta aiheuttavat yhteensä laskennallisen ravinnekuormituksen, joka vastaa noin 109 prosenttia hankeluettelon eläinsuojahankkeiden kokorajasta.

Hankeluettelon eläinsuojien hajuhaitat koetaan yleisesti vähemmän epämiellyttäväksi kuin hankeluettelossa mainittujen sikaloiden ja kanaloiden hajuhaitat.

Eläinsuojasta ei hankesuunnitelmassa kuvatus toiminnan perusteella yksistään tai yhdessä nykyisen toiminnan kanssa todennäköisesti aiheudu ympäristövaikutuksia, jotka olisivat merkittävyydeltään verrannollisia hankeluettelossa mainittujen eläinsuojien merkittäviin ympäristövaikutuksiin (YVA-lain 4 § 2 kohta 2 momentti).

Hankkeesta vastaavan tulee olla riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19, 25 §

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Osastopäällikön sijainen
Maankäyttöpäällikkö

Seppo Mäkinen

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Ylöjärven kaupungin kunnan virallisella ilmoitustaululla, ja päätös on nähtävillä Ylöjärven kaupungintalolla/ ympäristötoimistossa, Kuruntie 14, Ylöjärvi. Päätös on sähköisesti nähtävillä ympäristökeskuksen kotisivulla, Internetosoitteessa www.ymparisto.fi/pir.

TIEDOKSI Pirkanmaan ympäristökeskus, ympäristölupaosasto/ympäristönsuojeluosasto
Ylöjärven kaupunki
Pirkanmaan TE-keskus/maaseutuosasto
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaa maakuntamuseo
Suomen ympäristökeskus
Ympäristöministeriö

LIITE Valitusosoitus

LISÄTIETOJA Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 020 610 104 tai 040 714 6297